

KLASA 3 LO R

Proszę tematy lekcji i notatki wpisywać do zeszytów. Zostaną sprawdzone. W przypadku jakichkolwiek pytań proszę o kontakt mailowy: lwlocz@interia.pl

24.03.20

Temat: Ćwiczenia z arkuszem egzaminacyjnym – wypowiedź argumentacyjna(2 godz.)

Proszę przeczytać tekst i wykonać zadanie zgodnie z poleceniem (według planu – jak dotychczas na lekcjach) . Można przesłać wykonane zadania na mój adres mailowy.

Plan pracy:

WSTĘP:

Wprowadzenie.....

Określenie problemu.....

Sformułowanie własnego stanowiska(zgadzam się lub nie z autorką i dlaczego).....

ROZWINIĘCIE:

Analiza załączonego tekstu(co najmniej trzy argumenty w postaci zdań, które wywnioskujecie z tekstu):

-.....

-.....

-.....

Analiza wybranych tekstów kultury, na podstawie których można uzasadnić problem zawarty we wstępie(co najmniej dwa teksty):

-.....

-.....

PODSUMOWANIE:.....

Temat 1. Określ, jaki problem podejmuje Elżbieta Rybicka w podanym tekście. Zajmij stanowisko wobec rozwiązania przyjętego przez autorkę, odwołując się do tego tekstu oraz innych tekstów kultury. Twoja praca powinna liczyć co najmniej 300 słów.

Elżbieta Rybicka

Miejsce, pamięć, literatura (w perspektywie geopoetyki)

Co wspólnego mają ze sobą historyczny i literacki dyskurs pamięci? Ich dzieje w XX wieku wydają się przecież dość rozbieżne. O ile literatura nowoczesna uczyniła eksplorowanie pamięci jednym ze swoich najważniejszych tematów, o tyle w naukach humanistycznych (a w tym i historii) zapomniano o niej na wiele lat. Kerwin Lee Klein, zastanawiając się nad współczesną koniunkturą memorialną¹, wskazuje wszak, iż do lat osiemdziesiątych kategoria pamięci nie pojawiała się w słownikach nauk społecznych, a szukając przyczyn tego stanu rzeczy wspomina o racjonalizacji i „odczarowaniu” nowoczesnego, modernizującego się świata oraz profesjonalizacji historii jako dyscypliny naukowej.

Inaczej w literaturze – te same przyczyny (modernizacja, racjonalizacja i odczarowanie) wywołują w niektórych przypadkach odruch ucieczki w przeszłość i czynią z pamięci prywatnej i kulturowej pojęcia kluczowe dla zrozumienia kondycji człowieka i sztuki. Rzecz zaskakująca, dzieje się tak nie tylko w przypadku wysokiego, elitarnego modernizmu Marcela Prousta i T.S. Eliota, ale i w odłamach awangardowych. Dość wspomnieć *Strefę* Guillaume’a Apollinaire’a, w której podmiot skonfrontowany z miejską nowoczesnością reaguje zwrotem w pamięć prywatną.

Kolejne etapy pogłębiania, ale i przeformułowania dyskursu memorialnego odnajdziemy w polskiej literaturze – polemikę ze zbawcą dla sztuki rolą pamięci podejmie Jarosław Iwaszkiewicz, proza psychologiczna dwudziestolecia (Marii Kuncewiczowej, Heleny Boguszewskiej, Zofii Nałkowskiej) odkryje destrukcyjny dla tożsamości jednostkowej charakter retrospekcji pamięciowej, archeologia pamięci w prozie Leopolda Buczkowskiego i Włodzimierza Odojewskiego odsłoni niekończącą się reprodukcję przeżytej traumy, palimpsesty² i labirynty pamięci w prozie Andrzeja Kuśniewicza ukazą uniwersum możliwych światów, literatura małych ojczyzn wreszcie nostalgicznie ujawni utracone miejsca, ludzi i czasy.

W teorii literatury wszakże, warto zauważyć, podobnie jak w innych naukach humanistycznych (oprócz psychologii), przez wiele lat nie traktowano pamięci jako problemu wartego osobnego rozważenia, pojawiał się on zwykle przy okazji interpretacji. Wyjątkiem jest szkic Juliusza Kleinera *Rola pamięci w recepcji dzieła literackiego i jego strukturze*, w którym autor, zainspirowany teorią Ingardenowską, ujmuje pamięć jako integralny składnik świata przedstawionego, gdyż „zbudowany on jest na podobieństwo rzeczy wspomnianych, nie obserwowanych”. [...]

Pamięć jako kategoria transdyscyplinarna okazała się zatem doskonałym pomostem pomiędzy dyskursem historycznym i literackim, zapewne głównie ze względu na indywidualny, prywatny charakter. Domeną literatury jest przecież pamięć jednostkowa, migawkowa, zawodna, a nie zobiektywizowana wizja historii. Świadczy o tym chociażby kryzys powieści historycznej wypieranej przez szeroko rozumianą literaturę świadectwa. [...]

Czym jest zatem pamięć w literaturze? Zarówno motywacją i budulcem architektoniki rzeczywistości przedstawionej (czyli konceptem literaturoznawczym), jak i kategorią egzystencjalną warunkującą tożsamość indywidualną oraz bycie w świecie (więc pojęciem ze słownika antropologicznego), a wreszcie medium przeszłości i nośnikiem pamięci zbiorowej (w perspektywie socjokulturowej).

Elżbieta Rybicka, *Miejsce, pamięć, literatura (w perspektywie geopoetyki)*, „Teksty Drugie” 2008, 1–2, s. 19–24, <http://rcin.org.pl>.

¹ koniunktura memorialna – tendencje związane z upamiętnianiem postaci lub zdarzeń

² palimpsest – rękopis na papirusie lub pergaminie, z którego został usunięty tekst pierwotny